

FØROYA SOCIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 34.

Leygardagin 2. november 1940.

14. árg.

Keypslu- og sölufelag.

Nøkur orð til fiskimenn og slitfólk.

Orðini keypslu- og sölufelag eru brátt so gomul her á landi, at fólk kanska hugsa sum so, at hetta er gamalt jabb, ið ongan athuga hevur longur. Men sannleikin er tann, at hesi orð eru líka nýggj enn, sum fyrstu ferð, tey vórðu søgd, og vit eru líka langt frá málinum enn, sum vit allíð hava verið.

Hví?

Nei, lat vera við at rokna upp gamlar syndir! Vit koma onga leið við tí. Men nú ein dagin var ein sak til viðgerðar á Føroya lögtingi, og tað er orsök til, at eg aftur eina ferð enn má harmast um, at okkara fiskimenn og okkara slitfólk eru so stutt komin, sum tey av sonnum eru, og at tey hava so stutt tjóður, sum tey av sonnum hava, og at hælurin er so langur, at hann verður ringur at rykkja upp, serliga tá ið menn sita við stórum steinum og banka hælun longur og longur niður — og tað harmiligasta er, at nógvir av okkara fiskimönnum vita ikki, hvar ið feilurin liggur. Teir bara rykkja og rykkja í tjóðrið, men teir gloyma at reka burtur teir afturhaldsmenn, sum sita og buka á hælun fyri at koyra hann so langt niður, at hann aldri skal fáast upp aftur.

Fiskimenn hava stóra meg, ífall teir nýta hana, men eins og tann stóra fjöldin í øðrum londum fyrr lat seg leiða av einstaklingum — og í summum londum enn á døgum hevur givið valdið upp í hendurnar á einaveldigum diktatorum, so

letur fleirtalið av okkara fiskimönnum og slitfólki seg villleiða av einstaklingum, sum tala vakurt fyri teim. Hvat tað er, ið afturhaldsmenn tala so vakurt um, skal eg ikki á hesum sinni nerta við, men nokk er tað, at afturhaldsmenn enn hava buktina og báðar endarnar her á landi.

Tað málið, ið eg í dag serliga hugsaði um, er tað, at manningin á einum skipi hevur býtt fiskin frá, og nú spyrja hesir menn lögtingið, um teir kunna fáa tann garanteraða minstaprisin, sjálvt um tað nú visir seg, at klippfiskaprisurin ikki verður so høgur, sum menn hava væntað.

Eg fátí væl hesar menn, og sjálvandi áttu teir at fingið garanteraðan pris fyri teirra saltfisk, og stóran, ífall klippfiskaprisurin verður hægri, skuldu teir fingið tann munin aftrat. Men hvat er at gera í hesum føri?

Føroya Fiskaexport er ein privat fyrirtøka, ið fyri tað mesta verður stýrd av reidarum, t. v. s. av teim somu monnum, sum eiga skipini, og sum ikki vilja, at fiskimenn skulu býta frá. Hvussu skulu vit tá vænta, at teir fara at siga við fiskimenn: jú hinir gomlu, býtið tit bara frá, vit skulu nokk hjálpa tykkum at fáa hægsta pris, sum hugsast kann? Hvør trýr, at teir fara at gera tað?

Nakað annað hevði verið, ífall fiskimenn høvdu gingið tær leiðir, ið Hans Havstreym peikaði teim á, og høvdu stovnað teirra egna sölufelag; men tá vendu allir tað deyva oyrað tiluttan bara reidararnir, teir stovnaðu sær eitt sölufelag, ið nevnist Føroya Fiskaexport, og

har hava okkara fiskimenn einki at siga.

Á sama hátt er tað við keypslu-felag ella brúksfelag, sum leingi hevur verið talað um at stovna. Tað er onga leið komið enn.

Man tað nakrantíð fara at koma?

J. H. Danbjørg.

Hvildarheimið „Naina“.

Efter indhentet Tilladelse vil der i Tiden indtil Nytaar finde en Indsamling Sted med det Formaal at tilvejebringe en nødvendig økonomisk Støtte til Hvilehjemmet »Naina«s Drift under de for Tiden vanskelige Forhold. — Medens Hjemmets Udgifter det sidste Aar har været stadig stigende som Følge af Dyrtiden, har Indtægterne været de samme som før Krigens Udbrud. En Takstforhøjelse vil formentlig senere kunne gennemføres, saafremt de unormale Forhold skulde blive aflængere Varighed, men indtil en saadan Forhøjelse af Taksten vil kunne sættes i Kraft, maa Hjemmet haabe paa, at den forestaaende Indsamling maa indbringe et Beløb, som vil skaane Hjemmet for at komme ud i for store økonomiske Vanskeligheder.

I de forløbne 4½ Aar, siden Hjemmet blev oprettet, har 520 Patienter — med ca. 18.500 Sygedage — haft Ophold paa Hjemmet, og den senere Tid har vist, at der ikke mindst under de nuværende Forhold er Brug for Hjemmets Arbejde.

Hvilehjemmet søger nu Forbindelse med Personer — saavel i de forskellige Bygder som i Thorshavn By — som vil tilbyde Assistance ved at modtage